

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Ponedeljek, 28. avgust 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpisite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 24 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

M 2 3 2 5 0 1 1 1 0 2

Prazna stran

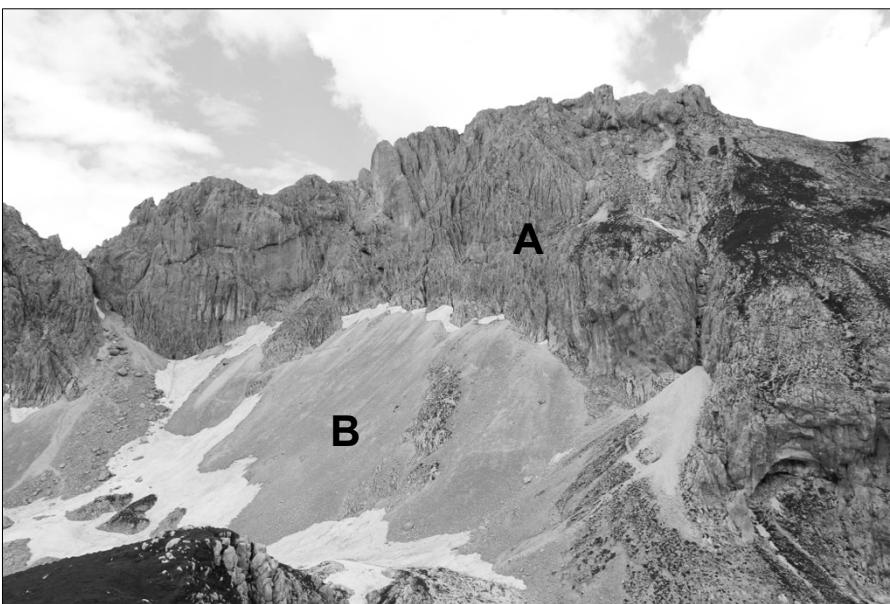

Obča

1. Obkrožite črki pred zapisoma, ki opisujeta zunanje preoblikovalne procese.
  - A Gravitacija Sonca in Lune povzroča plimovanje.
  - B Temperaturne razlike med dnevom in nočjo povzročajo razpadanje kamnin.
  - C Površinsko spiranje preperine je najmočnejše na strmih pobočjih na mehki geološki podlagi.
  - D Izbruh vulkana je povzročil nastanek novega otoka pred obalo Islandije.

(2 točki)

2. Imenujte prevladujoč zunanj preoblikovalni proces na pobočju, ki je na sliki 1 označeno s črko A.
Imenujte reliefno obliko, ki je na sliki 1 označena s črko B.

Slika 1

(Prirejeno po: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2500/index.html>. Pridobljeno: 27. 11. 2021.)

Zunanji preoblikovalni proces: _____

Reliefna oblika: _____

(2 točki)

3. Pred vsako trditvijo napišite C, če opisuje značilnost celinske poledenitve, G, če opisuje značilnost gorske poledenitve, in O, če opisuje značilnost obeh poledenitev.

- ____ Poledenitev je bila obsežnejša v pleistocenu.
- ____ Debelina ledu lahko presega nekaj kilometrov.
- ____ Značilne erozijske oblike so obvisele doline, krnice in ledeniški pragovi.
- ____ Z globalnim segrevanjem se zmanjšuje obseg poledenitve.

(2 točki)

M 2 3 2 5 0 1 1 1 0 5

4. Pojasnite nastanek tipa morske obale, prikazane na sliki 7 v barvni prilogi.

(2 točki)

5. Pojasnite gostoto poselitve na reliefni obliku na sliki 7 v barvni prilogi ter njeno primernost za kmetijstvo.

Gostota poselitve: _____

Primernost za kmetijstvo: _____

(2 točki)

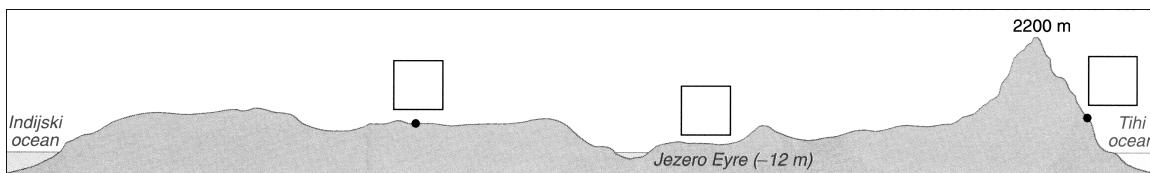
Svet 1

6. Napišite S pred morskim tokom, ki vpliva na nižjo količino padavin v Severni Ameriki, in J pred morskim tokom, ki vpliva na nižjo količino padavin v Južni Ameriki.

☐ Brazilski tok	☐ Agulhaški tok
☐ Kalifornijski tok	☐ Benguelski tok
☐ Zalivski tok	☐ Perujski tok

(2 točki)

7. Na sliki 2, ki prikazuje prerez Avstralije od zahoda proti vzhodu, so s kvadratki označena območja z različnimi hidrografskimi značilnostmi. V kvadratek, ki označuje areično območje, vpišite A in opišite hidrološko značilnost tega območja.

Slika 2

(Vir: Kolnik, K., in drugi, 2000: Spoznavamo Afriko in Novi svet: geografija za 8. razred devetletne osnovne šole. Delovni zvezek, str. 15. Modrijan. Ljubljana)

Opis: _____
(2 točki)

M 2 3 2 5 0 1 1 1 0 7

8. S pomočjo slike 3 reke v levem stolpcu smiselno povežite s trditvami v desnem stolpcu tako, da pred vsako trditvijo napišete ustrezno ime reke, ki jo opisuje. Ime posamezne reke lahko napišete le enkrat.

Slika 3

(Prijeteno po: https://encryptedtbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRIRRMD_r3kg3lkelacGvyjtOUpK5GCxNM9wQ&usqp=CAU. Pridobljeno: 5. 10. 2021.)

Oranje _____ Ob izlivu so pomembna nahajališča nafte.

Zambezi _____ Teče po puščavi Namib.

Niger _____ Eden izmed pritokov ima izvir v Viktorijinem jezeru.

Kongo _____ Ima največje porečje.

Nil

(2 točki)

9. Pojasnite, zakaj suše v Afriki močneje prizadenejo Sahel kot Saharo.

(2 točki)

10. Pojasnite dva vzroka za gosto poselitev prebivalstva ob reki Ind.

1 _____

---

2 _____

(2 točki)

Svet 2

11. K posamezni državi napišite črko ustrezne trditve.

- A Država je zaradi hitrega gospodarskega razvoja, ki je temeljil na razvoju industrije, dobila ime »mali azijski tiger«.
- B Industrijski razvoj te države je dosegel le posamezna mesta, medtem ko je večina podeželja še naprej manj razvita.
- C Elektrotehnična in avtomobilska industrija po drugi svetovni vojni sta doživeli hiter razvoj in država je postala svetovna gospodarska velesila, katere gospodarski razvoj je temeljil na tradiciji, marljivosti in lojalnosti podjetjem.
- D Država leži na južnem delu največjega polotoka Vzhodne Azije in je postala svetovna industrijska sila.

Indija

Japonska

(2 točki)

12. S pomočjo slike 8 v barvni prilogi, ki prikazuje porabo fosilnih goriv in porabo fosilnih goriv na prebivalca po državah v letu 2016, dopolnite povedi.

Azijska država, ki ima največjo porabo fosilnih goriv na prebivalca, je _____.

Država, ki porabi največ fosilnih goriv na svetu, je _____.

Od latinskoameriških držav ima enako količino porabe fosilnih goriv kot Brazilija tudi

_____.

(2 točki)

13. Pred vsako trditvijo napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

- Razvoj starih industrijskih območij, ki ležijo na jugovzhodu ZDA, je temeljil na rabi premoga in železove rude.
- Razvoj industrijskih panog z višjo dodano vrednostjo v ZDA je povezan s sodelovanjem industrijskih obratov z univerzami in raziskovalnimi ustanovami.
- Kanada je država s pomanjkanjem rud in energijskih virov, zato je odvisna od uvoza le-teh.

(2 točki)

14. Izmed obnovljivih virov energije imenujte tisti vir, ki ima v državah Severne Afrike, ki so na sliki 8 v barvni prilogi označene s črko X, velike možnosti za izkoriščanje. Z opisom vzroka in posledice pojasnite možnost za rabo hidroenergije na Arabskem polotoku.

Energijski vir z velikimi možnostmi: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

15. Elektrarne na reki Nil omogočajo proizvodnjo električne energije. Pojasnite še en vpliv reke Nil na razmeroma dobro razvitost industrije v Egiptu.

_____

_____

_____

(2 točki)

Evropa 1

16. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o prsteh Evrope.

- A Zaradi velike količine padavin območja Severne Evrope prekrivajo slabo rodovitne prsti.
- B Na prsti v Južni Evropi vplivajo deževna poletja.
- C Na vzhodu Evrope najbolj rodovitne prsti nastajajo na puhlični podlagi.
- D Na zahodu Evrope so padavine razporejene skozi vse leto, vendar prsti niso zelo izprane.

(2 točki)

17. Naravno rastlinstvo se je na območju, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s črko A, prilagodilo na vodne razmere. Opišite dve značilnosti podnebja, ki sta vplivali na to prilagoditev.

1 _____

2 _____

(2 točki)

18. Imenujte prevladujočo skupino naravnega rastlinstva in skupino prsti na območju, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s črko B. Opišite vpliv tega naravnega rastlinstva na značilnost te prsti.

Naravno rastlinstvo: _____

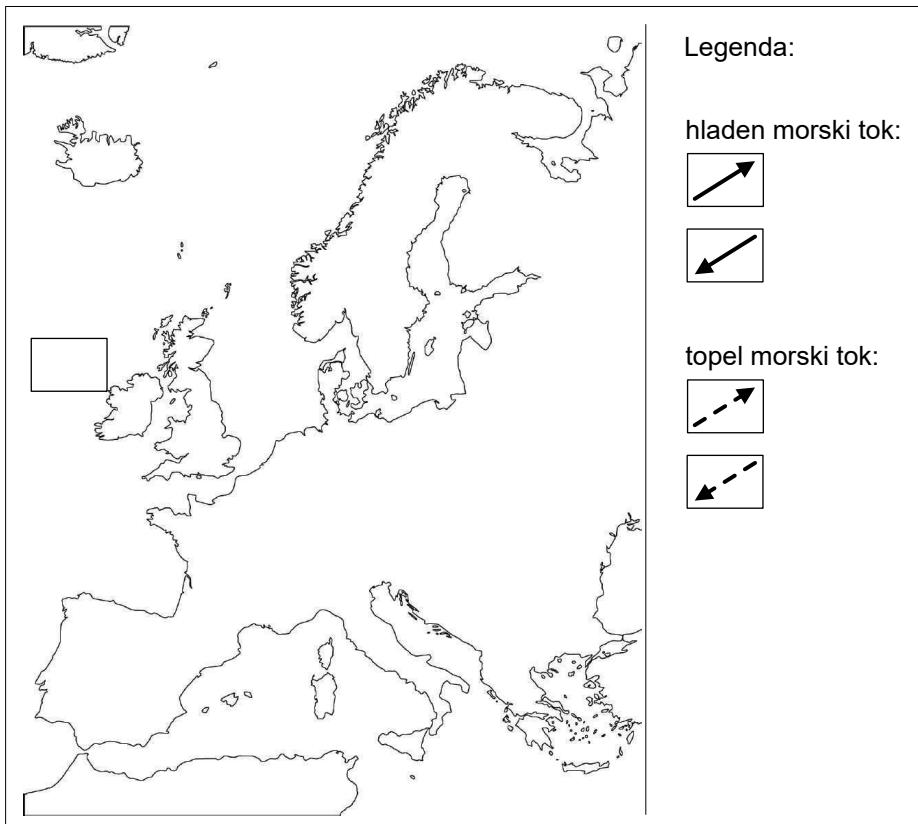
Skupina prsti: _____

Opis: _____

(3 točke)

19. S pomočjo legende na sliki 4 izberite ustrezno značilnost in smer morskega toka tako, da ustrezen simbol vrišete v prazen kvadrat na sliki 4. Pojasnite spremembo v naravnem rastlinstvu Severne Evrope, če bi vpliv morskega toka oslabel.

Slika 4

(Prirejeno po: <https://www.scribd.com/doc/267948923/Nema-Karta-Evropa>. Pridobljeno: 10. 12. 2021.)

(3 točke)

Evropa 2

20. Imenujte državo, kjer prevladuje tip obale, ki ga prikazuje slika 5, in opišite, zakaj je ta tip obale primeren za razvoj turizma.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2020: Obča geografija. Učbenik za 1. letnik gimnazije, str. 59. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)

Država:

Opis: _____
(2 točki)

21. V drugi polovici 20. stoletja sta urejena turistična infrastruktura in pestra turistična ponudba spodbudili razcvet množičnega turizma v državah Južne Evrope. Opišite še dva družbenogeografska vzroka za razvoj te vrste turizma in demografsko posledico tega razvoja.

Opis (družbenogeografski vzrok):

Opis (demografska posledica):

(2 točki)

22. Glede na sliko 10 v barvni prilogi obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Železniška povezava med Padsko nižino in glavnim mestom Švice je speljana skozi dva predora.

DA   NE

Največ predorov je zgrajenih v Centralnih Alpah zaradi apnenčaste kamninske podlage.

DA   NE

Eden izmed pomembnih evropskih prometnih koridorjev poteka od Salzburga prek Ljubljane proti Zagrebu.

DA   NE

(2 točki)

23. Švica je bila prva izmed držav, ki se je začela ukvarjati s problematiko tovornega prometa čez Alpe. Pojasnite vpliv teh ukrepov na promet v sosednjih državah Švice.

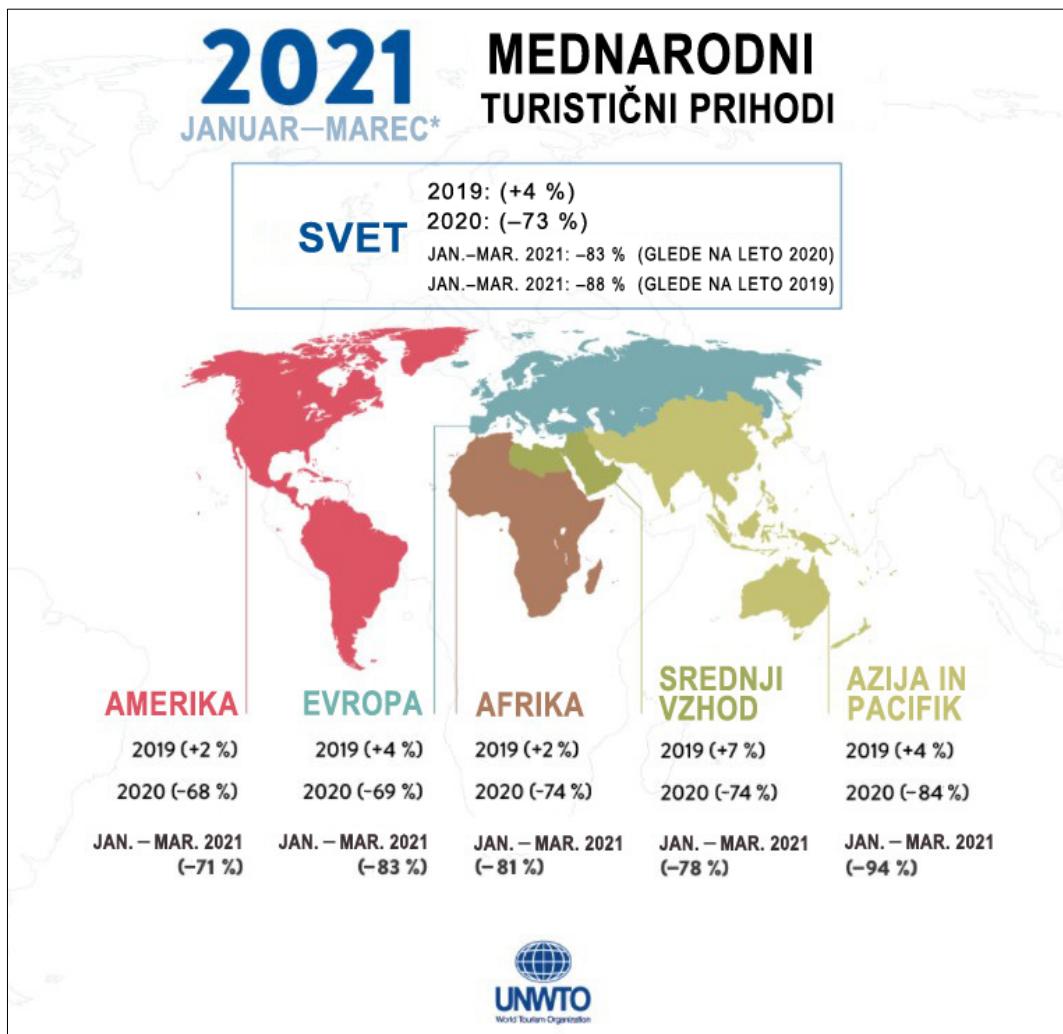

(1 točka)

24. Slika 6 prikazuje spremembe mednarodnih turističnih prihodov v letih 2019, 2020 ter od januarja do marca 2021. Opišite vzrok za spremembe in pojasnite vpliv teh sprememb na turizem. Opišite ukrep, s katerim so države zmanjšale posledice spremenjenih razmer.

Slika 6

(Vir: <https://www.facebook.com/WorldTourismOrganization/photos/unwto-data-shows-that-january-march-2021%EF%B8%8F83-in-international-tourist-arrivals-ov/3966873000097991>. Pridobljeno: 27. 11. 2021.)

Opis (vzrok): _____

Pojasnitev: _____
_____
_____

Opis (ukrep): _____

(3 točke)

15/18

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

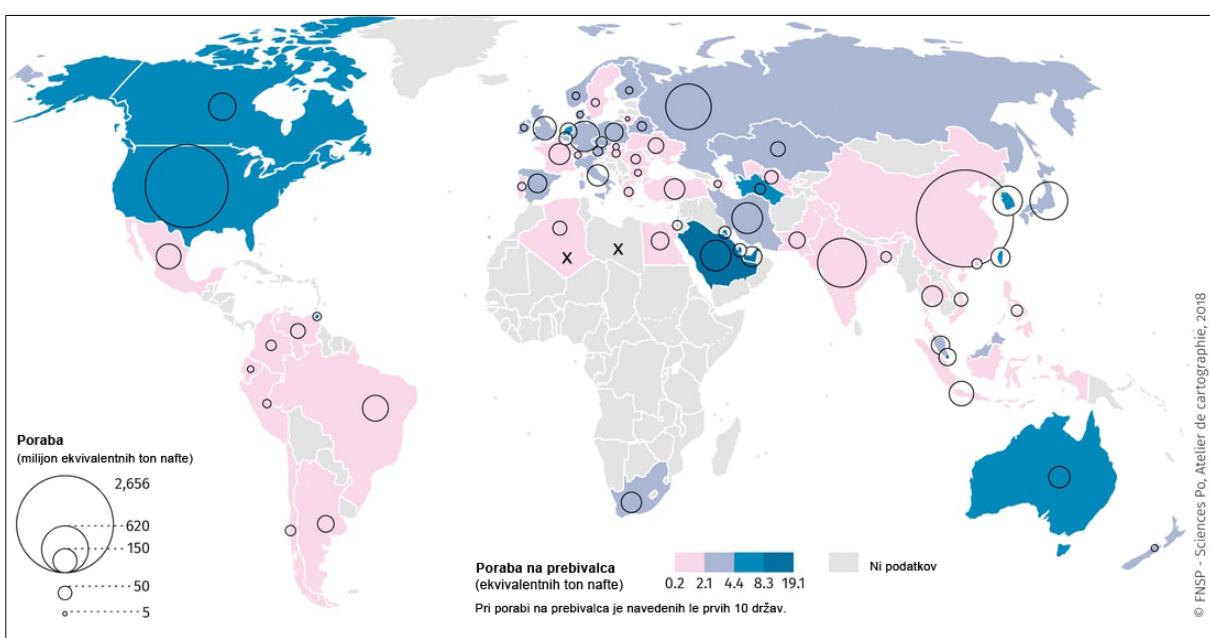

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

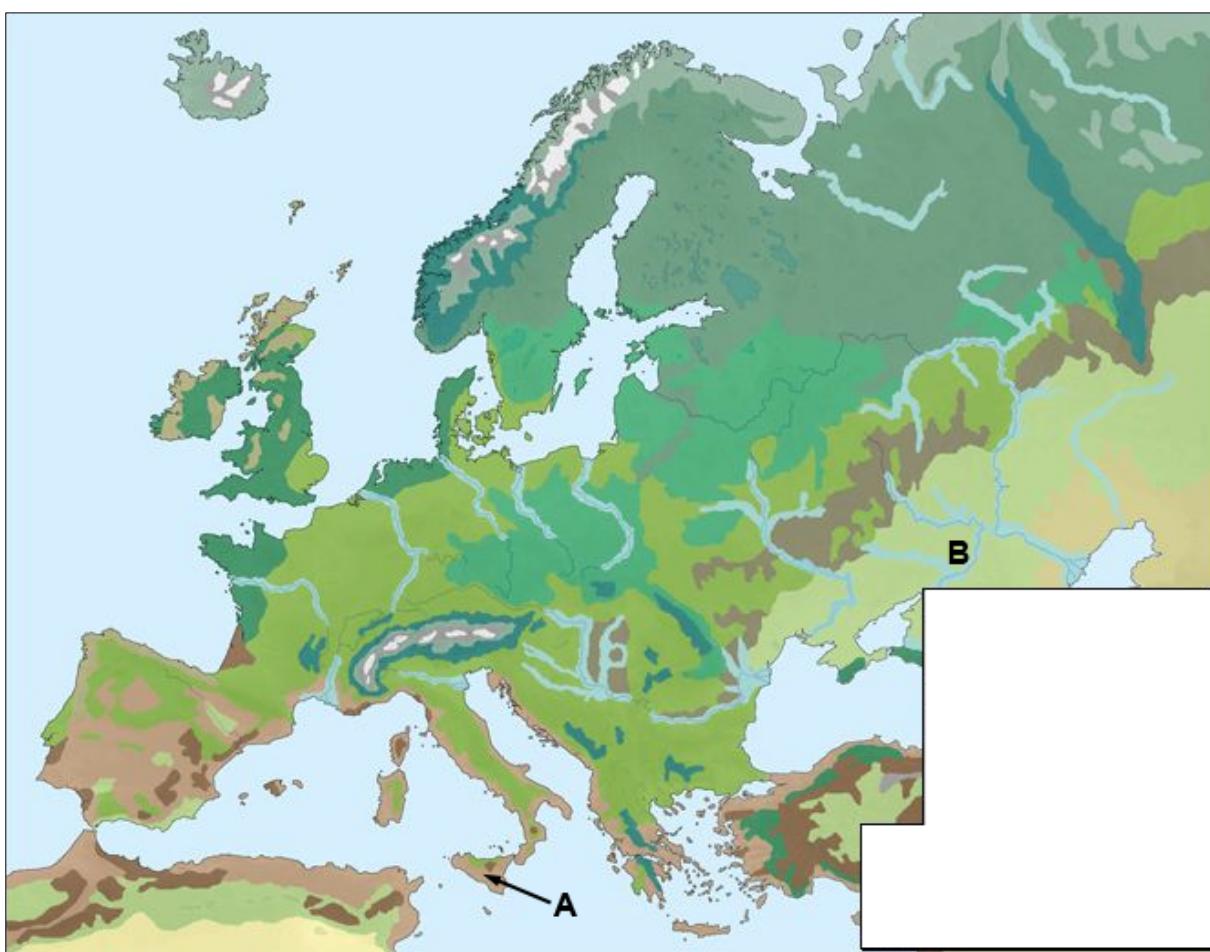
Slika 7

(Vir: <https://phys.org/news/2018-01-image-yukon...html>. Pridobljeno: 29. 11. 2021.)

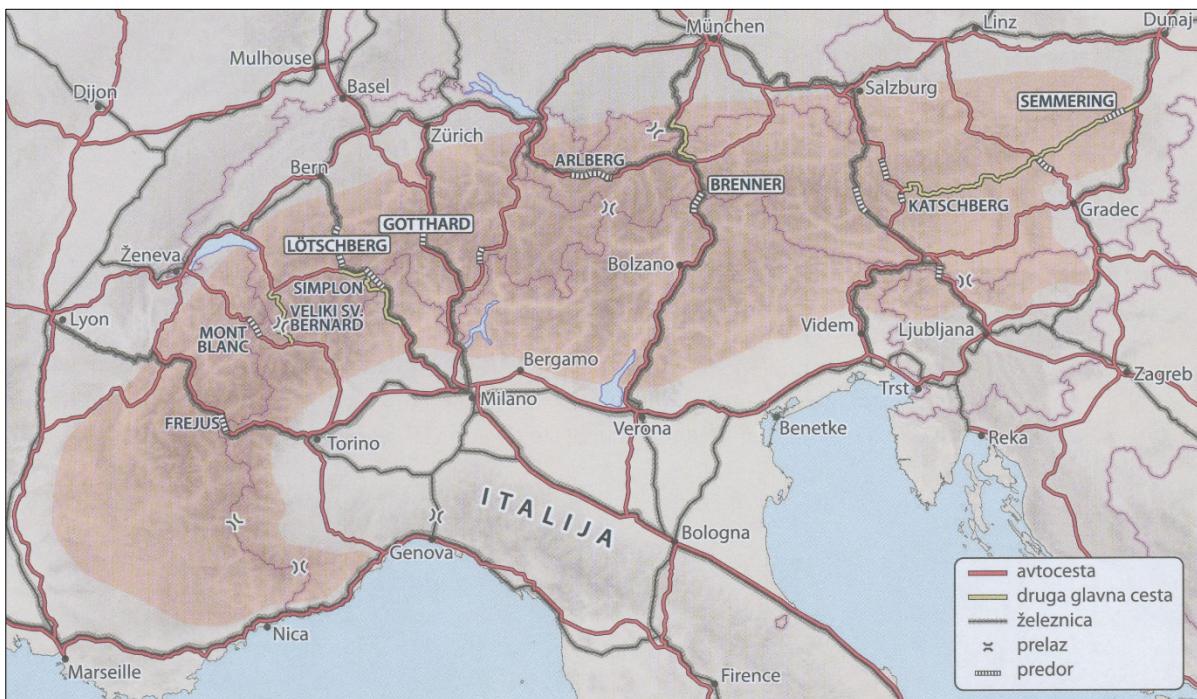
Slika 8: Poraba fosilnih goriv in poraba fosilnih goriv na prebivalca po državah v letu 2016

(Prirejeno po: <https://espace-mondial-atlas.sciencespo.fr/en/topic-resources/article-5A06-EN-fossil-fuels.html>. Pridobljeno: 30. 11. 2021.)

Slika 9

(Prirejeno po: <https://sites.google.com/site/mojaevropa/naravnogeografske-znacilnosti/rastlinstvo>. Pridobljeno: 2. 12. 2021.)

Slika 10

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2020: Geografija sodobne Evrope. Učbenik za 2. in 3. letnik gimnazije, str. 41. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)